וועטער:
קלאר און מילד

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאס אידישע וואָרט

The Israelite Daily Press

מער פאַרשפּרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

פון אויפנאַנג — 8.24
פון אונטערנאַנג — 4.28

Vol. 21, No. 282. Tuesday, Dec. 22, 1931. | Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג | דינסטאג, יב׳ טבת, תרצ״ב.

אנטי-אידישע באַיקאָט פּראָפּאַגאַנדע אין דייטשלאַנד פאַרבאָטן פון געריכט

געריכט אין ברעסלוי גיט ארויס „אינדושאַנקשאַן״ קעגן נאצי צייטונגען, פאַרבאָטנדיק זיי צו דרוקן באַיקאָט העצעס. — צענטראַלער פאַראיין שאַפט קלאַסן פאַר אידישע פרויען צו לערנען באַקעמפן אנטיסעמיטיזם. — אַלע פּאַרטייען פאַראייניקן זיך אין קאַמף קעגן דעם היטלעריזם

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו „דאס אידישע וואָרט״ פון „איטא״)

ברעסלוי, דייטשלאַנד, דעצ. 22 (איטא).— דער געריכט אין ברעסלוי האט ארויסגעגעבן אַן „אינדושאַנקשאַן״ הויך לעצטן זוינטער פון „שלעזישן בעראַכטער״ אַון פון דער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישער „שלעזישער צייטונג״ פאַרבאָטנדיק זיי צו דרוקן געוויסע אַנטיסעמיטישע מאַטעריאַלן.

די צייטונגען האבן פאַרעפנטלאַכט דריי אַנטיסעמיטישע בילדער אויף זייערע ערשטע זייטן. אויפן האט פאַרגעשטעלט יעזוסעס קרייציגונג. אַון דער אַנטיערשריפט אונטער דעם האט געשריבן „האַס אין יוד די אדון האבן צוגעגאַלט קריסטוס״. דאס שוויטעט בילד איינס א קריסטלאַכן געשעפט דעקאָרירט פאַר קריסמעס, מיטן אונ־טערשריפט: „און דאַך לייגן קריסטן אין אידישן געשעפט אייזנקוקן זיך פאַר קרעסמעס״. דאס דריטע צייכן א מאַן היינגעגנדיק פון א באַלקן, אין דער אונטערשריפט דערקלערט עס: „דאס איז דער ערשטער קרעסמעס פון אידישער פאַנען״. אַון דער רעוולטאַטס פון אידישער פאַנ־קורענץ. קליינע הענדלער געטריבן צו דעלבסטמאָרד, א דאַנק דער פאַנקורענץ פון די גרויסע אידישע קראַמען״.

דער געריכט האט אַרויסגעגעבן דעם „אינדושאַנקשאַן״ נאַכדעם ווי די קלאַ־געס זיינען געמאַכט געוואָרן פון פופצן אידישע געשעפטסלייט. זיי האבן באַ־זירט זייער פאַדערונג פון אַן „אינ־דושאַנקשאַן״ אויף דעם סמך, וואס א באַיקאָט איז קעגן די גרונד פּרינציפּן פון צייוויליזאַציע, אַון ווייל די בילדער רייצן אויף די לעזער אַון פאַרמינערן דעם רעספּעקט צום פּאָליטישן סיסטעם

דער געריכט האט אויך פאַרבאָטן די צייטונגען צו פאַרעפנטלאַכן אין דער פּאַרס פון אַרטיקלען אַדער אין אַנאָנ־סן אַזעלכע לאָזונגען, ווי „קויפט ניט פון אידן, נאָר פון דייטשן״, אַדער „דייטשן זאָלן זיך מישן בלויז מיט דייטשן״.

בערלין, דעצ. 22 (איטא). — קלאַסן צו אינסטרואירן די אידישע פרויען צו באַטייליקן זיך אינם קאַמף קעגן אַנטי־סעמיטיזם אַון באַקעגנען זיי מיטן כאַ־ראַקטער פון אַנטיסעמיטישן קאַמפּאַניי זיינען אַרגאַניזירט געוואָרן פון דעם „צענטראַל פאַראיין״. דאס צייגט אַן דיר אין דייטשלאַנד שטרייגען אַן אַרט „זייערע כחות, צוציינדיק דיריכ־טע מאַסן צום קאַמף, אויפקלערנדיק ברייט וואס די היטלער נעפאַר מיינט פאַר זיי.

אַן אַל־פּאַרטייאישער „אייזערנער פראַנט״ איז דאַ פאַרמירט געוואָרן צו באַקעמפן די היטלעריסטישע געפאַר.

סטרייק פראַנע וועט היינט באַשלאָסן ווערן

די פאַרהאַנדלונגען צווישן די טראַמ־ווי אַרבעטער אַון דער וויניפּעג עלעק־טריק קאָמפּאַני, זיינען דער רעאַקטיע־דירטער רעדוקציע פון 10 פּראָצענט שכירות, האבן דעוויזיל צו נאַרישיס נאָט אויסגעגעבן אַן שכירות די סי־מע פון אַרום הונדערט טויזנט דאָ־לאַר. דאס ווערט געטאָן דערפאַר כדי די אַרבעטער זאָלן האבן געלט אויף איינצוקויפן די נויטיקע זאַכן פאַר זיי אויף קריסמעס.

די ווייניגע אייזנבאַן אַרבעטער זיינען ניט די איינציקע אין דעם פאַל. אויף די 850 אַרבעטער אין די אַנדערן שאָפּס אין קאַנאַדע אַון די 2 הונדערט אַרבעטער אין וואַנקאָווער וועלן קריגן זייערע שכירות, מאַרגן, (מיטוואָך).

פּאָפּולאַריטעט פון „דאָס אידישע וואָרט״ ראַדיאָ שעה וואַקסט

דאס דריטע ראַדיאָ פּראָגראַם פון „דאס אידישע וואָרט״ לעצטן זונטאג, האט אַרויסגערופן דעם זעלבן ענטוזי־אַזם ביי אונזערע לעזער ווי דאס ערשטע צוויי פּראָגראַמען. די „פאַפּולערי״ גע־שפּילט פון דער גענוגער טריאָ, אַנגע־פירט פון לאַרענס גענזער, ווערט זייער געלויבט אין צענדליקער בריוו וואס מיר האבן דערהאַלטן.

„מיין אַלטער פאָטער״,— שרייבט אונז א לעזער פון א פאַרוואָרפן ווינקל אין מאַסקאַטשעוואַן, — „אין געווען געריכט בין טרערן ווען ער האט דער הערט שפּילן כלי־נדרי אַון די אַנדערע אידישע נגנים. אַון מיינע קינדער האבן מיטגעזונגען „ער רבי האט גע־חיינט פריילאַך זיין״ אַון „התקוה״.

ענלאַכע בריוו זיינען אָנגעקומען פון אַנדערע פּינקטן אין מערב קאַנאַדע, ווי אויך פון א סך לעזער אַוזגערע פון ווי ניפּעג, וועלכע לויבן זייער אידל פאַר־קער פאַר זיין פיינער רעקלאַמאַציע. מ. קאַהאַן, טענאַר סאַריסט אַון הערי בער־נאַרט, פירל סאַליסט.

„די רעדע פון ה. י. ווייַלדער, פּרעז־זידענט פון „דאס אידישע וואָרט״, — שרייבט אונז א לעזער. — „איז א מוי־זיקאַלישער נוטער פאַר זיך אַליין. עס איז א פאַרגעניגן צו הערן זיין שטימע אויף דער ראַדיאָ, אַון וואס וויכטיקער איז — א רעדע וועגן אידיש. קיינמאָל

אידן ווידער אַטאַקירט אין פּוילן

סטאַניסלאַווער קרייז, אין מזרח גאַליציע, סצענע פון נייע אויסברוכן

(ספּעציעלע טעלעגראַמע צו „דאס אידישע וואָרט״ פון „איטא״)

וואַרשע, דעצ. 22 (איטא). — דער הינער־„מאַפּענט״ באַריכטעט דעם אויסברוך פון נייע אַנטי־אידישע אַטאַ־קעס אין סטאַניסלאַווער קרייז, אינם צענטער פון מזרח גאַליציע.

די צייטונג באַשרייבט א רייע אַנ־פאַלן אויף אידן דעם צונאַנד אין פּוי־לאַווי אַרום די קינאָ־טעאַטערס אַון אויף מיצקעוויטש גאַס, וואו א סך אידן זיינען פאַרוואונדעט געוואָרן. די אויס־ברוכן וועגן עוועשריכן צום אָכזון פון סטודענטן פון די אונ׳ווערסיטעטן פאַר די קריסמעס וואַקאַציעס. די סטודענטן, טראַגנדיק גרינע בענדראַך, דער סימ־באָל פון אַנטי־אידישן באַיקאָט, מאַר־שירן אויבער דיגאַסן אַון אַטאַקירן אידישע פאַרבייגייער.

שניי שטורעם אין מאַסקאַטשעוואַן

מאַסקאַטון, מאַסק., דעצ. 22.— נאָך צוויי וואָכן פון זייער מילדן וועטער, האט זיך דאָ נעכטן דורכגעטראָגן אין־נע פון די ערגסטע זאַוועריכעס פון אַנ־הויב לעצטן ווינטער אַון איבער מיטל מאַסקאַטשעוואַן.

די נאַסן אַון די וועגן זיינען פאַר־טראָגן געוואָרן מיט הויכע הורבעס שניי, אַון דער פאַרקער איז פאַרקר־פּעלט געוואָרן. די טעמפּעראַטור איז שטאַרק געפאַלן, אַון א ביינדיקער טראַנדזשיט זיך איבער די פּרייריס. די באַנען פאַרשפּעטיקן, אַון דער מאַ־טער פאַרקער אויף די וועגן אין פאַר־קרייפּט.

א דעלעגאַציע פון אידישן אימי־גראַנטן חילפס פאַראיין ביים אי־מיגראַציע מיניסטער

מאָנטרעאַל (דורך פּאַסט). — א קאָמיטעט פון פאַרשטייער פון אידישן אימיגראַנטן חילפס פאַראיין, באַר־שטייענד פון די אידישע פאַראַמענטס מיטגלידער: ס. ז. דזשיקאָבס אַון א. ה. היפּס: בענדזשאַמין דאַבינזאָן אַון א. י. פּאָל, פּרעזידענט אַון עקזעקו־טיוו דירעקטאָר פון א. א. ה. פּ., האבן דאָ נעכטן דורכגעהאַט דעם מיינס־טער פון אימיגראַציע, הון. א. גאַר־דאַן.

דער מיניסטער האט פאַרזיכערט די דעלעגאַציע, אַז די כאַראַקטערס אימיגראַציע אין גאַר א צייטווייליקע דערשיינונג; ווי באַלד די עקאָנאָמישע לאַגע אַוויי זיך בעסערן, וועט מאַנאַדע זיך ווייטער נויטיקן אין פריישע כחות אַון די טירן פון לאַנד וועלן ווידער אָפן געעפנט ווערן.

דער מיניסטער האט געזאָגט, דאס זיין פּאָליטיק סיי איצט אַון סיי שפּע־טער וועט ווען דער אימיגראַציע שטראָם וועט זיך ווייטער אָנפאַנגען, וועט זיין א געריכטע צו אַלע טיילן פון דער

צוויי קאַנסער קליניקס ווערן גע־עפנט אין מאַסקאַטשעוואַן

רעדזשיינע, מאַסק., דעצ. 22. — א קליניק פאַר דעם דיאַגנאָז אַון באַ־האַנדלונג פון קאַנסער (ראַק), אין נעכטן דערעפנט געוואָרן אין רע־דזשיינע דזשעגעראַל האָספּיטאַל, לויט אַן אַנאָנס געמאַכט פון האַנ. פּ. ה. מאַגאַרא, מ.ד. געזונטהייט מיניסטער אַון פאַרזיצער פון דער מאַסקאַטשע־וואַן קאַנסער קאָמיסיע.

א ספּעציעלע פיטשער פון דער קליניק וועט זיין דער געברויך פון ראַדיאָום אין באַהאַנדלונג, א מעטאָדע וואס ווערט באַטראַכט צווישן די מאַ־מע פאַראייניגטע שטאַטן אַון ווערט באַנוצט פון דער איצטיקער מערציי־נישער וויסנשאַפט.

דער פּערזאָנאַל, 1932, וועט דערעפנט ווערן א צווייטע קליניק אין מאַסקאַטשעוואַן שטאַטיקן שפּיטאַל.

מיט דער דערעפענונג פון דער קלי־ניק אין רעדזשיינע האט זיך פאַק־טיש אָנגעפאַנגען די מאַסאַנאַע פון דער דאָזיקער פּראָווינץ קעגן דער

מעריאַן בראַון

וועט זיין די סאָליסטן
קומענדיקן זונטאג
אויף
„דאס אידישע וואָרט״
ראַדיאָ שטונדע
דורך דער סי. קיי. וויי.
12.45 נ. מ.

אַנב-אורחא

פון מאַרק

סער דזשאַרדזש פעישעס נבואה

א דאָקטאָר דערציילט מיר: — עקספּעריסענטן זיינען געמאַכט גע־וואָרן מיט דער זוערקיגס וואס שטעלט צוזאַמען דעם מענשנס מאָגן־זאַפט, אַון מען האט זיך איבערצייגט, אַז זי האט די שכל וויריקונג אויף דיע פליישן, ווי אויף בעקאַכטע אָדער געבראָטענע, אַון אַז דער זוערקיגס וואס שטעלט דעם מענשנס מאָגן־זאַפט, אַון דער דאָזיקער

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., R.
Published daily except Saturday and Sunday,
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
WINNIPEG — MANITOBA
Established 1910 Phones: 55 409—52 213

מינדערהייטן פראָבלעם אין איראַק פאַר דער מאַנדאַט-קאָמיסיע

(ספּעצ. פאַר "דאָס אידישע וואָרט") פון דר. נ. בן־אריה

בלעטערט מען דורך די פּראָטאָקאָלן פון דער מאַנדאַט קאָמיסיע פאַר די לעצטע פאַר יאָר, דאַן איז ניט שווער זיך צו איבערצייגן, אַז פונקט ערשטן מאָמענט אַן, ווען עס האָט נאָר אָנגעהויבן אַקטויל ווערן די פראַגע וועגן דער עמאַנציפּאַציע פון איראַק, האָט די קאָמיסיע גלייך אַרויסגעוויזן אַ גאַנץ ספּעציעלן אינטערעס און אויפמערקזאַמקייט דער לאַנד און דעם גורל פון די מינדערהייטן קבוצים אין דעם דאָזיקן געביט.

נאָך אין יאָר 1927 האָט די קאָמיסיע אויסגעדריקט אין אירע מסקנות דעם וואונש, אַז די צוקונפטיקע באַריכטן פון דער בריטישער רעגירונג זאָלן אונטהאַלטן נעגיווערע און אויספריאַלאַכערע יריעות וועגן דעם מצב פון די עטנישע און רעליגיעזע מיעוטים אין איראַק.

אַ יאָר שפּעטער, אין 1928, זעען מיר די מאַנדאַט קאָמיסיע זיך זייער ערנסט באַשעפטיקן מיט דער פעטיציע פון דער רעליגיעזער סעקטע "באַהאַאי". אין דער דאָזיקער פעטיציע האָבן זיך פאַרצייט אַ גרויסע אָנצאָל פון אונטערשריפטן, וועלכע זי האָט פאַרגעשלאָגן אַרויסצוגיין אויף אַ נייער מדינה, אויסגעשאַפן פון "נייסטיקער באַהאַאי געזעלשאַפט" ביטער באַלאַנט, אַז מען האָט ביי זיי אויף אַ אומגעזעצלאַכן אופן צונומען דאָס הויז, וואו עס האָט געוואוינט דער באַגרינדער פון זייער סעקטע, אויסן דער באַגרינדער פון מיסיע וועגן דעם, אַז ס'מוז גאָראַנטירט ווערן "אַ ווירקזאַמער שוץ פון דער באַהאַאי־געזעלשאַפט אין איר אייגנטום". אויך די בריטישע רעגירונג האָט אין איר שריפטלאַכע און מינדערהייטן־עזע מינדערהייטן".

די כללים, וועלכע די מאַנדאַט קאָמיסיע האָט אויסגעאַרבעט בנוגע דער קעגן דעם וויליאַיעט מאַכט, וואו עס מאַנדאַט, האָבן בעטראַכט אַזוי צו ווייטשיינענדע טעריטאָריאַלע אַוטאָנאָמיע. די בריטישע פאַרטרעטער און בתוכם אויף דער הויף־קאָמיסאַר אין איראַק סער פראַנסיס העפּפּערס האָבן דערקלערט דער מאַנדאַט קאָמיסיע, אַז די אַמבאַסאַדאָרס אין די פאַרשיידענע לענדער, אַז דער אַמבאַסאַדאָר אין אַנגלאַנד אין בכל אופן עלול מער צו שאַדן די מינדערהייטן, ווי זיי זאָלן אין איר אויף שטאַרק אָנגעגריפן פערזענלעך לאַד ראַסאַמ'ן און אויס באַשולדיקן אין כל. מיני אינטריגעס און אוונטיורעס.

בשעת דער באַהאַנדלונג פון דער איינדערמאַכטער פעטיציע, ווי אויך ביי אַנדערע געלעגנהייטן, האָבן די פאַרטרעטער פון דער בריטישער רעגירונג אַזוי תמיד און תמיד אויפגעשריבן זאַם נעמאַכט די קאָמיסיע אויפן נייסט פון טאַלעראַנץ, וועלכער דערשט פון אַלע אויפן אויפן אַלע אַנדערע נונע דער טאַלעראַנץ" — האָט דער טערדריקע באַראַטונגען בנוגע דער לאַגע אין איראַק.

אין נאָוועמבער 1929 האָט, ווי באַקאַנט, די בריטישע רעגירונג אָפיציעל מודיע געווען דעם פעלקער בונד, אַז אין 1932 האָט זי בדעה פאַרצושלאָגן דערקלערן איראַק אַלס אַ זעלבסט־שטענדיקע מדינה אין אַים אַריינגע־מען אַלס מיטגליד פון פעלקערבונד. דער פעלקערבונד האָט דאַן באַ־אויפטראָגט די מאַנדאַט קאָמיסיע אויסצואַרבעטן די אַלגעמיינע כללים, אונטער וועלכע עס דאַרף זיך פאַרענ־דיקן פאַר אויסן. דאָס איז אַ מאַנדאַ־טעט אין אַזעלכן אופן, אַז אַלע מסקנות דעם וואונש, אַז די צוקונפטיקע באַ־ריכטן פון דער בריטישער רעגירונג זאָלן אונטהאַלטן געוויערע און אויס־פריאַלאַכערע יריעות וועגן דעם מצב פון די עטנישע און רעליגיעזע מיעוטים אין איראַק.

אַ יאָר שפּעטער, אין 1928, זעען מיר די מאַנדאַט קאָמיסיע זיך זייער ערנסט באַשעפטיקן מיט דער פעטי־ציע פון דער רעליגיעזער סעקטע "באַהאַאי". אין דער דאָזיקער פעטי־ציע האָבן זיך די פירער פון דער "נייסטיקער באַהאַאי געזעלשאַפט" ביטער באַקלאָגט, אַז מען האָט ביי זיי אויף אַ אומגעזעצלאַכן אופן צונו־מען דאָס הויז, וואו עס האָט גע־וואוינט דער באַגרינדער פון זייער סעקטע און וועלכע זיי באַטראַכטן פון זייער מיסיע וועגן דעם, אַז ס'מוז גאָראַנ־טירט ווערן "אַ ווירקזאַמער שוץ פון דער באַהאַאי־געזעלשאַפט אין איר די עטנישע, שפּראַכלאַכע און רעליגי־עזע מינדערהייטן".

די כללים, וועלכע די מאַנדאַט קאָ־מיסיע האָט אויסגעאַרבעט בנוגע די באַרעגנונגען פון דאָס עפנטלעכע אַ מאַנדאַט, האָבן בעטראַכט אַזוי צו וויטייטיגענדע טעריטאָריאַלע אַוטאָנאָ־מיע, די בריטישע פאַרטרעטער און בתוכם אויף דער הויף־קאָמיסאַר אין איראַק סער פראַנסיס העפּפּערס האָבן דערקלערט דער מאַנדאַט קאָמיסיע, אַז זיי זאָלן אין אַ בכל אופן עלול מער צו שאַדן די מינדער־הייטן, ווי זיי זאָלן, זיי האָבן דער ביי אויך שטאַרק אָנגעגריפן פערזענ־לאַך ראַסאַמ'ן און אויס באַשולדיקן אין כל. מיני אינטריגעס און אוונטיו־רעס.

בשעת דער באַהאַנדלונג פון דער איינדערמאַכטער פעטיציע, ווי אויך ביי אַנדערע געלעגנהייטן, האָבן די פאַרטרעטער פון דער בריטישער רע־גירונג תמיד און תמיד אויפגעשריבן זאַם נעמאַכט די קאָמיסיע אויפן נייסט פון טאַלעראַנץ, וועלכער דערשט פון אַלע אויפן אויפן אַלע אַנדערע נונע דער טאַלעראַנץ" — האָט דער־

קאָמיסיע האָבן געוווּסט זיך וואָס גע־טייער און אויספירלאַכער צו איר־פאַרמירן וועגן דער פאַקטישער און יורידישער לאַגע פון די מיעוטים גרד פון אין איראַק, נראַד פאַר די לעצטע צוויי יאָר האָט די קאָמיסיע דערהאַל־טן אַ ריי פעטיציעס, אין וועלכע דער מצב פון די מינדערהייטן ווערט געשילדערט. אין אַ וויַיס ניט קיין גינסטיקער ליכט. אַזוי, אין אַנגעקו־מען פעטיצעס פון נייַן פאַרטרעטער פון די קורדן, אייניקע פעטיציעס פון בריטישן קאָלאָניאַל ראַסאַם, און אַ ריי אַנדערע, קאָלאָניאַל ראַסאַם, וועלכער האָט מיט אין אין אַ האַלב יאָר צו־ריק פאַרבראַכט מער ווי פינף חדשים אין איראַק און, וועלכער איז, אגב, אַליין אַן אַסיריער, האָט נאָך זיין צו־ריקקומען פון דאָרטן אויפגעהויבן אַ גרויסן וויצעקן בנוגע דער צוקונפט פון די קריסטלאַכע און אַנדערע מינדער־הייטן נאָכן פאַרענדיקן זיך פון בריי־טישן מאַנדאַט.

ער האָט געפרוווט שאַפן אַ גרע־סערע באַוועגונג לטובת די איראַקישע מיעוטים און מאַבילזירן צו דעם צוועק דיי עפנטלאַכע מיינונג. ביחוד זוכט ער צו פאַרטויידיקן די רעכט פון די כאַלדעאַר־אַסירער, וועלכע צילן בערך 120 טויזנט מענשן. זיין פאַרשלאָג באַשטייט אין דעם, אַז אַ "פ"ב־ראַט" זאָל שיקן קיין איראַק אַ ספּעציעלע קאָמיסיע אויסצופאָרשן דאָרט די לאַגע און פאַרמולירן פאַרשל־לאָגן, ווי אין באַשיצן די מינדער־הייטן. ער אַליין גלויבט, אַז דער בעסטער וועג דערצו וואָלט געווען קען דעם וויליאַיעט מאַכטן, וואו עס מאַנדאַט, האָבן בעטראַכט אַזוי צו וויי־טשיינענדע טעריטאָריאַלע אַוטאָנאָ־מיע, די בריטישע פאַרטרעטער און בתוכם אויף דער הויף־קאָמיסאַר אין איראַק סער פראַנסיס העפּפּערס האָבן דערקלערט דער מאַנדאַט קאָמיסיע, אַז זיי זאָלן אין אַ בכל אופן עלול מער צו שאַדן די מינדער־הייטן, ווי זיי זאָלן, זיי האָבן דער ביי אויך שטאַרק אָנגעגריפן פערזענ־לאַך ראַסאַמ'ן און אויס באַשולדיקן אין כל. מיני אינטריגעס און אוונטיו־רעס.

בשעת דער באַהאַנדלונג פון דער איינדערמאַכטער פעטיציע, ווי אויך ביי אַנדערע געלעגנהייטן, האָבן די פאַרטרעטער פון דער בריטישער רע־גירונג תמיד און תמיד אויפגעשריבן זאַם נעמאַכט די קאָמיסיע אויפן נייסט פון טאַלעראַנץ, וועלכער דערשט פון אַלע אויפן אויפן אַלע אַנדערע נונע דער טאַלעראַנץ" — האָט דער־

קלערט סער העפּפּערס אין דער יוני־סעסיע פון דער קאָמיסיע, "קאָן איך פאַרזיכערן, זיך זייענדיק דערביי פול באַוואוסט וועגן דער שווערער אח־ריות, וועלכע לייגט אויף מייַנע פליי־צעס, אין משך פון די דרייסיק יאָר, וואָס איך האָב פאַרבראַכט אין מוסול־מאַנישע לענדער, האָב איך אין ערגעץ ניט געפונען כלפי אַנדערע ראַסן און רעליגיעס אַזוי פיל טאָלעראַנץ ווי אין איראַק, מוסולמאַנער, אידן, און קריסטן זיינען דאָרט זייט דורות געווינען צו לעבן אין די זעלביקע דער־פער זייט ביי זייט בשלום און אין פריינטשאַפט". ניט לייקנדיק, אַז עס זיינען אורחי באַגאַנגען גע־וויסע פעלער און אַז אַ סך דאַרף נאָך פאַרבעסערט ווערן, האָבן זיי אין אַלד־נעמיינעס געפאָרערט פאַרטרויען צו דער איראַקישער רעגירונג, אַז זי וועט זיך פון די התחיבות'ן, וועלכע עס האָבן געווען אויף זיך אַנדערע לענ־דער. "מיט רעכט וועט איראַק פרע־גען", האָט דערקלערט סער העפּפּערס, "אַרויפן די רעגירונג, וואו עס הערשט דאָס אַראַבישע עלעמענט, וועט געשטעלט אונטערן חשד פון רעליגיעזער אומטאָלעראַנץ אין ביזן וויל. מוסולמאַנער, קריסטן און אידן האָבן דורות לאַנג געלעבט בשלום אין איראַק זיין ביי זיין. מיט אַ באַ־שטימונג פון אַ פעלקער בונד פאַר־טרעטער . . . וועט באַטראַכט ווערן דורך דער איראַקישער רעגירונג אַלס אַן אומגיטיקער מיטל, יאָ, אפילו אַרט אַ פראָווינציאַלן מיטל."

די אידן פון איראַק האָבן ניט אונ־טערגענומען, ווי די אַנדערע איראַקע־נישע מינדערהייטן האָבן עס געטאָן, קיין שום שריט בנוגע דעם שוץ פון זייערע רעכט נאָכן עדיקן זיך פונם בריטישן באַנד. אויף איינער פון די לעצטע זיצונגען פון "באַרד אָף דע־פּוטיס" האָט דער "רושאַנס פאַראין קאַמיסי" מיטגעטיילט, אַז די אידן פון איראַק פאַרלאַנגען ניט קיין אינ־טערנאַציאָנאַלן שוץ. דערצייל־ן דעם בריטישן פאַרלאַמענט. אויף אַ באַפעלקערונג פון בערך דריי מיליאָן אינוואוינער ציילט איראַק אַ 000־90 אידן. דאָ ניט לאַנג האָט די אי־ראַקישע צייטונג "אַל־איראַק", וועלכע שטייט נאָענט צו די רעגירונג קריי־זען שטאַרק קריטיקירט דעם "דאַר היום" און דעם "העם" פון ירושלים, האָט אין דער פעלקער בונד וועט מיקלען, אין וועלכע די לאַגע פון די אידן אין איראַק האָט קיין יסוד ניט זיך צו באַקלאָגן אויף אַ שלעכטער באַ־האַנדלונג, הגם דאָס באַדייט נאָך ניט, אַז זיי לעבן אין אַ גוטן. דער ספּע־ציעלער באַריכט, וועלכן די בריטישע רעגירונג האָט צוגעשטעלט דעם פעל־קער בונד וועגן דעם פראַגרעס פון איראַק זינט 1920 ביז 1931 גיט אַגב אייניקע יריעות אויף בנוגע דער לאַגע פון די אידן. זייער רעכט אויף אַ פאַרטרעטונג אין פאַרלאַמענט, זיי־ער צאָל אין די פּראָווינץ און קריי־ראַטן, זייערע שולן און א. וו.

די אידן פון איראַק האָבן ניט אונ־טערגענומען, ווי די אַנדערע איראַקע־נישע מינדערהייטן האָבן עס געטאָן, אַז אַן אַנדערע פון דער אַנדערער

גליק און ראכע

משפאציאנעלער ראמאן

פון א. א.

(פארזעצונג)

זיין שווארצע האהייט איז געווען א הערלאכע, קעניגלאכע דערשיינונג. כיי דעם ערשטן בליק האט מען געקאנט זעען, דאס ער שטאמט פון גרויסע פירסטן. און איז ווי געבארן געווארן צו זיין א הערשער.

זיין פלאמענדער בליק האט געצוינט די אויסמערקזאמקייט פון יעדן, די מעגער ווי די פרויען האבן אים באוואונדערט.

די געסט האבן זיך צוזעצט ביי די טישן און דער יום טוב האט זיך אנגעפאנגען.

די שלאפאנס האבן געטנצט די קאמישע טערקישע טענץ און אלס אנגעזעגט צו צייגן זייער שיינהייט.

דער שווארצער פרינץ האט מיט פארגעניגן צוגעקוקט צו די טענץ און פלעגט מייסטנס דערן מיט דער שיינער מידא, די טאכטער פון האסאן פאשא.

זי איז געווען אן ערנסטע און קלוגע מיידל, זי האט קיינמאל ניט גלאכט און אויף איר געזיכט האט מען געקאנט לעזן טרויער.

דער שווארצער פרינץ האט באמערקט דאס די אויגן פון דער שיינער מידא רוען אויף א יונגן, טערקישן אפיציער, וועלכער קוקט מיט לייד גרשאפט אויף איר און ווי זיי ביידע ביינען זיך אפט מיט בליקן. איצט, וואן אלע זיינען נאסט, קאן דאס יונגע פאר דערן אומגעשטערט די אויגן שפארד.

די טענץ האבן זיך געענדיקט און די שקלאפן האבן געבראכט דערפרי שונען.

דער שווארצער פרינץ איז געווען עטוואס צוריקגעהאלטן. ער האט ווייניק גערעדט און ער האט אלעם באראכטט מיט אויפמערקזאמקייט.

מען איז געווען אנסציקט פון זיי מעלאכער שיינקייט און מען האט באוואונדערט זיין מאיעסטעטישע רוהיקייט.

אויף זיין הויף מארשל איז געווען זייער צוריקגעהאלטן און דאס זעלבע איז אויך געווען מיט זיינע איבעריקע באגלייטער. די שווארצע הערן האבן געזען די אויגן פון זיי

[illegible] זיינגער און, זינגערנס אויפרייער רייע.

[illegible] האט זייער געזאגט גע[illegible] א געשפאנטער אויפ[illegible] און זיין געזיכט האט האסאן פאשא אין דער יונגער אפי־

האסאן פאשא איז געשוואומען אין א ים פון פארגעניגן, ער איז געווען זיכער, דאס דער גובישער פרינץ וועט אים באשיינקען מיט אן אדדן.

אין א קורצער צייט שפעטער זיי־נען די געסט אריין אין דער העל באלייכטענדן פארק. די פרעכטיקע בייד־לאך וואס מען האט געמאכט, איז גע־מאכט געווארן פאר די געסט צו רו־עו.

עס איז געווארן אן אנגענעמע נאכט דער פארק איז געווען ראמאנטיש באצירט, די בלומען דעקאראציעס האב־בען דעם גלאנץ נאך מער פארגרע־סערט.

די מיינעס פון דעם שווארצן פרינץ די קא־מישע טערקישע טענץ און אלס אנגע־ווענדט צו צייגן זייער שיינהייט.

דער שווארצער פרינץ האט מיט פארגעניגן צוגעקוקט צו די טענץ און פלעגט מייסטנס דערן מיט דער שיינער מידא, די טאכטער פון האסאן פאשא.

זי איז געווען אן ערנסטע און קלו־גע מיידל, זי האט קיינמאל ניט גע־לאכט און אויף איר געזיכט האט מען געקאנט לעזן טרויער.

דער שווארצער פרינץ האט באמ־ערקט דאס די אויגן פון דער שיי־נער מידא רוען אויף א יונגן, טער־קישן אפיציער, וועלכער קוקט מיט לייד גרשאפט אויף איר און ווי זיי ביי־דע ביינען זיך אפט מיט בליקן. איצט, וואן אלע זיינען נאסט, קאן דאס יונ־גע פאר דערן אומגעשטערט די אויגן שפארד.

די טענץ האבן זיך געענדיקט און די שקלאפן האבן געבראכט דערפרי שונען.

דער שווארצער פרינץ איז געווען עטוואס צוריקגעהאלטן. ער האט ווייניק גערעדט און ער האט אלעם באראכטט מיט אויפמערקזאמקייט.

מען איז געווען אנסציקט פון זיי מעלאכער שיינקייט פון יעדן, די מעגער ווי די פרויען האבן אים באוואונדערט.

די געסט האבן זיך צוזעצט ביי די טישן און דער יום טוב האט זיך אנגעפאנגען.

די שקלאפנס האבן געטנצט די קא־מישע טערקישע טענץ און אלס אנגע־ווענדט צו צייגן זייער שיינהייט.

דער שווארצער פרינץ האט מיט פארגעניגן צוגעקוקט צו די טענץ און פלעגט מייסטנס דערן מיט דער שיינער מידא, די טאכטער פון האסאן פאשא.

זי איז געווען אן ערנסטע און קלו־גע מיידל, זי האט קיינמאל ניט גע־לאכט און אויף איר געזיכט האט מען געקאנט לעזן טרויער.

דער שווארצער פרינץ האט באמ־ערקט דאס די אויגן פון דער שיי־נער מידא רוען אויף א יונגן, טער־קישן אפיציער, וועלכער קוקט מיט לייד גרשאפט אויף איר און ווי זיי ביי־דע ביינען זיך אפט מיט בליקן. איצט, וואן אלע זיינען נאסט, קאן דאס יונ־גע פאר דערן אומגעשטערט די אויגן שפארד.

די טענץ האבן זיך געענדיקט און די שקלאפן האבן געבראכט דערפרי שונען.

דער שווארצער פרינץ איז געווען עטוואס צוריקגעהאלטן. ער האט ווייניק גערעדט און ער האט אלעם באראכטט מיט אויפמערקזאמקייט.

מען איז געווען אנסציקט פון זיי מעלאכער שיינקייט פון יעדן, די מעגער ווי די פרויען האבן אים באוואונדערט.

די געסט האבן זיך צוזעצט ביי די טישן און דער יום טוב האט זיך אנגעפאנגען.

די שקלאפנס האבן געטנצט די קא־מישע טערקישע טענץ און אלס אנגע־ווענדט צו צייגן זייער שיינהייט.

דער שווארצער פרינץ האט מיט פארגעניגן צוגעקוקט צו די טענץ און פלעגט מייסטנס דערן מיט דער שיינער מידא, די טאכטער פון האסאן פאשא.

זי איז געווען אן ערנסטע און קלו־גע מיידל, זי האט קיינמאל ניט גע־לאכט און אויף איר געזיכט האט מען געקאנט לעזן טרויער.

דער שווארצער פרינץ האט באמ־ערקט דאס די אויגן פון דער שיי־נער מידא רוען אויף א יונגן, טער־קישן אפיציער, וועלכער קוקט מיט לייד גרשאפט אויף איר און ווי זיי ביי־דע ביינען זיך אפט מיט בליקן. איצט, וואן אלע זיינען נאסט, קאן דאס יונ־גע פאר דערן אומגעשטערט די אויגן שפארד.

די טענץ האבן זיך געענדיקט און די שקלאפן האבן געבראכט דערפרי שונען.

דער שווארצער פרינץ איז געווען עטוואס צוריקגעהאלטן. ער האט ווייניק גערעדט און ער האט אלעם באראכטט מיט אויפמערקזאמקייט.

מען איז געווען אנסציקט פון זיי מעלאכער שיינקייט פון יעדן, די מעגער ווי די פרויען האבן אים באוואונדערט.

די געסט האבן זיך צוזעצט ביי די טישן און דער יום טוב האט זיך אנ־

די פאַרבאַטענע ליבע

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון אידישן פאַסיליען לעבן אין אַמעריקע

פון א. ר.

(פאָרזעצונג)

ס'איז געווען א ליכטיקער דרייזיק. דער הימל איז געווען אינגאַנצן קלאָר, דער זון האָט געשאָסן מיט מאַכטפולן, נאָר היים איז ניט געווען. דאָס אויגוסט וויגעל האָט געגרעבן מחיה'דיק. עס האָט זיך געאַטעמט אַזוי פריש און גוט. מיסטער סילווער איז געווען ביי זיך. אין ציטער. אין דער צייט פון צוויפל בין צוויי האָט זי־ווי איר שטיינער איז געווען, געדונט. די טונקעלע שטאַרן זיינען געווען אַראָפּגלאָזט איבער די פעסטער פון איר ציטער און זי האָט געדרימלט.

— סיידי — האָט מיסטער סילווער געזאָגט, אין דאָס קול האָט אים א צ־טער געטאָן, — לאָמיר אויסלאָ, אויעק שפּאַצירן.

סיידי האָט אים אַרויסגעקוקט אין די אויגן, האָט זיך פאַרוואונדערט, גע־זען ווי זיין פּנים איז עפּעס בלייכער און צערודערט. אין ביידע האָבן גענו־מען געלאָסן שפּאַנען. אין אַרויס פון גאַרטן שפּאַנענדיק אין דער ריכטונג צום וועלד.

— פּאַס! איר זענט עפּעס צערו־דערט...

ער האָט איבערגעפרעגט:

— צערודערט?

— אַזוי וועט איר מיר אויס.

—ווייס איך.. קוקנדיק אויף דיר... קוקנדיק אויף דיר מיט דיין האָט איך מיר אַן מיין אייגן. לעבן דערמאָנט... אין — עפּעס טוט מיר איצט ווי דאָס הארץ...

— אויף וואָס פאַס?

— אויף יאָרן וואָס זיינען פאַר־פלוינען. א, ווי גיך די יאָרן לויפן פאַר־ביי... איידער מען קוקט זיך אום און ווי זיינען נייטאַ... מיט אַמאָל אַבער שטייען די יאָרן צוריק אויף. עס גייט אויף דער ריח פון יענע גיריקלאַכע מעג, וואָס וועקן מער שיין. קיינמאָל ניט צוריק קומען. און דאָס הארץ מיט ווי־א ווייליק זיינען ווי געגאַנגען שווייר־ענדיקע. מיסטער סילווער האָט א פאַר מאָל אָפּגעוויצט:

סיידי האָט מיט מיטלעפיל גע־פרעגט:

— איר האָט אין אייער לעבן א סך שווערע איבערלעבונגען געהאַט? יאָ?

— יאָ...

איצט האָט זיך סיידי דערמאָנט:

— איר האָט געוואָלט מיט מיר שמועסן? ניט אַזוי.

— יאָ...

— איך בין גרייט צו הערן.

א ווייליק האָט מיסטער סילווער גע־טראַכט. דערנאָך האָט ער זיך אָפּגע־שטעלט. געגומען סיידיס האָנט אין זיינער.

— סיידי... איך וויל פאַר דיר דער־ציילן א גרויסע איבערלעבונג מיינע...

איר אַן מיין אייגן לעבן דערמאָנט... אין — עפּעס טוט מיר איצט ווי דאָס הארץ...

— אויף וואָס פאַס?

— אויף יאָרן וואָס זיינען פאַר־פלוינען. א, ווי גיך די יאָרן לויפן פאַר־ביי... איידער מען קוקט זיך אום און ווי זיינען נייטאַ... מיט אַמאָל אַבער שטייען די יאָרן צוריק אויף. עס גייט אויף דער ריח פון יענע גיריקלאַכע מעג, וואָס וועקן מער שיין. קיינמאָל ניט צוריק קומען. און דאָס הארץ מיט ווי־א ווייליק זיינען ווי געגאַנגען שווייר־ענדיקע. מיסטער סילווער האָט א פאַר מאָל אָפּגעוויצט:

סיידי האָט מיט מיטלעפיל גע־פרעגט:

— איר האָט אין אייער לעבן א סך שווערע איבערלעבונגען געהאַט? יאָ?

— יאָ...

איצט האָט זיך סיידי דערמאָנט:

— איר האָט געוואָלט מיט מיר שמועסן? ניט אַזוי.

— יאָ...

— איך בין גרייט צו הערן.

א ווייליק האָט מיסטער סילווער גע־טראַכט. דערנאָך האָט ער זיך אָפּגע־שטעלט. געגומען סיידיס האָנט אין זיינער.

— סיידי... איך וויל פאַר דיר דער־ציילן א גרויסע איבערלעבונג מיינע...

איר אין מיין אייגן לעבן דערמאָנט... אין — עפּעס טוט